

Η Αχλαδινή

Το χωριό Αχλαδινή βρισκόταν στα ορεινά του σημερινού Δήμου Νέστου. Συγκεκριμένα ήταν χτισμένο στην καρδιά των ορέων της Λεκάνης «Τσαλ Νταγ» σε υψόμετρο 440 μέτρων από το επίπεδο της θάλασσας και ονομαζόταν Αλχανλί. Μέχρι το 1922 κατοικούνταν από Μουσουλμάνους ,319 στον αριθμό (Μιχαήλ Χουλιάρáκης, Γεωγραφική, διοικητική και πληθυσμιακή εξέλιξις της Ελλάδος 1821-1971, τόμος Β', έκδοση Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών, του έτους 1975). Με τη συνθήκη της Λωζάννης (23 Ιουλίου 1923) αποφασίζεται η ανταλλαγή των πληθυσμών κι έτσι φεύγουν οι Μουσουλμάνοι και εγκαθίστανται το 1924 στο χωριό 27 οικογένειες (ή 120 εν συνόλω) Έλληνες Πόντιοι, που κατάγονταν από την περιοχή της Νικόπολης του Πόντου, εκεί βρίσκουν και μια ομάδα Θρακιωτών προσφύγων. Αφού έχουν περάσει όλα τα δεινά της προσφυγιάς στην πατρίδα και στη διαδρομή, ο αρχηγός της ομάδας προσφύγων προτιμά τον συγκεκριμένο τόπο για εγκατάσταση, επειδή είναι γεμάτος καρποφόρα δέντρα ,διαθέτει πλούσια βλάστηση και επιπλέον έχει καλό κλίμα.(διήγηση της κ. Νόπης).

Στην επόμενη 20ετία οργανώνεται η ζωή των ανθρώπων. Δουλεύουν τη γη, παράγοντας καπνό, φρούτα και ό,τι άλλο χρειάζονται. Ασχολούνται με την κτηνοτροφία. Αρχικά χρησιμοποιούν το τζαμί για τη λατρεία του Υψίστου, αργότερα χτίζουν ναό ,αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Ιδρύουν σχολείο με πρώτο δάσκαλο τον κ. Γεώργιο Κουνουγέρη με καταγωγή από την Πελοπόννησο. Στο σχολείο φοιτούν 30-40 παιδιά(διήγηση κ. Νόπης). Για τις ώρες της αρρώστιας και του τοκετού ο ίδιος άνθρωπος , η κ. Κατερίνα, που με βότανα και πρακτικές γιατρεύει τον κόσμο.

Στις απογραφές των επόμενων ετών ο πληθυσμός αυξάνεται, συγκεκριμένα, το 1928 οι κάτοικοι είναι 131 Έλληνες πρόσφυγες, οι οποίοι, στην απογραφή του 1940, έχουν γίνει 194. Στις 14-5-1928 ο οικισμός μετωνομάζεται σε Αχλαδινή.

Οι κάτοικοι του χωριού για τις υποθέσεις τους και για τα απαραίτητα ψώνια κατεβαίνουν στη Χρυσούπολη ή στην Καβάλα με τα πόδια ή με κάποιο ζώο. Η διαδρομή διαρκεί 3-4 ώρες . Μάλιστα ,σύμφωνα με διήγηση της κ. Ν. Νικηφορίδου, η Καβάλα ήταν προτιμότερος προορισμός, αφού οι κάτοικοι είχαν ανακαλύψει κάποιο βολικό πέρασμα ανάμεσα στα βουνά.

Τα σπίτια του οικισμού είναι πέτρινα, αφού το υλικό αυτό είναι άφθονο στον τόπο. Χτίζονται με την τεχνική της ξερολιθιάς. Είναι διώροφα και στον κάτω όροφο ζουν τα ζώα στον επάνω οι άνθρωποι. Τα σπίτια διαθέτουν υπόγεια ,για να αποθηκεύονται τα τρόφιμα του χειμώνα. Οι κατοικίες δεν διαθέτουν τρεχούμενο νερό. Νερό πόσιμο βρίσκει κανείς στην κεντρική βρύση που βρίσκεται 300 μέτρα εκτός και για την άρδευση υπάρχει μια δεξαμενή λίγο μακρύτερα.

Παρόλο που δεν υπάρχουν την εποχή αυτή τα άφθονα μέσα διασκέδασης της σημερινής εποχής μας, οι άνθρωποι γλεντούν στα σπίτια ή στην πλατεία με τη συνοδεία της ποντιακής λύρας. Στα γλέντια αυτά βρίσκουν ευκαιρία να τα πουν οι μεγάλοι και να γνωριστούν οι νεώτεροι. Η κ. Νικηφορίδου μας ανέφερε ότι υπήρχαν μεγάλες αγάπες στο χωριό.

Μια ζωή λοιπόν που είχε τα πάντα, χωρίς τα περιττά. Αυτή η ζωή κρατά μέχρι τον Απρίλη του 1941, οπότε έρχεται η κατοχή. Με την κατοχή οργανώνονται οι πρώτες αντάρτικες ομάδες στην περιοχή ,που το ανάγλυφο του εδάφους και η πλούσια βλάστηση συνεργούν στη δράση.

«Ήδη από τις αρχές του 1943, το μαχητικό συγκρότημα «Ρήγας Φεραίος» του ΕΛΑΣ, που είχε αρχηγό τον Καβαλιώτη Νικόλαο Ρόμτσιο, με το ψευδώνυμο «Νταβέλης», είχε εγκατασταθεί σε μια μεγάλη χαράδρα, κατάφυτη από λογής – λογής δένδρα, καρποφόρα και άγρια, κοντά στο Ορέν-Ντερέ (ή Ερέν-ντερέ), ενώ πολύ κοντά στην Αχλαδινή, νότια από τη Λυκιά, υπήρχε κι άλλο αντάρτικο λημέρι, δίπλα σε μια «μάνα του νερού». Το δεύτερο αυτό λημέρι βρισκόταν σε άμεση, οπτική επαφή με το χωριό. Κάπου εκεί, τέλος, βρισκόταν και το αναρρωτήριο του ΕΛΑΣ, υπό τον παθολόγο – γυναικολόγο γιατρό Πετρίδη, από το Ζυγό της Καβάλας». <https://www.xronometro.com/axladini/ΘΟΔΩΡΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΥΜΠΕΡΑΚΗΣ>

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ – ΦΙΛΙΣΤΩΡ

«Αναφέρεται, μάλιστα, ότι πολύ συχνά τις νύχτες, οι φούρνοι της Αχλαδινής έκαιγαν ασταμάτητα, για να ετοιμάζουν ψωμιά για τους αντάρτες, ενώ το πρωί όλα φαίνονταν ήρεμα και τίποτε δεν θύμιζε τη νυχτερινή, έντονη δραστηριότητα του χωριού! Ο αντάρτης Λευτέρης Ελεήμων στο ημερολόγιό του, αναφέρει ως ηρωική μορφή μια ψηλή κοπέλα που μεταφέρει τη νύχτα αλεύρι και ψωμί για τους πολεμιστές και αναφέρει επίσης ότι μεταξύ τους οι αντάρτες ονομάζουν την Αχλαδινή “το μικρό Σούλι”.

Οι Βούλγαροι γνωρίζοντας τις δραστηριότητες των Αχλανλιωτών προέβησαν σε συλλήψεις κατοίκων του χωριού που τους θεωρούσαν ύποπτους ενίσχυσης των ανταρτών. Αναφέρεται στο διάταγμα του Γεν. Αρχηγείου Ορβήλου με ημερομηνία 3/4/1944: *“Εξ' αιτίας τους (ενν. των ηρώων της κομμούνας) συνελήφθησαν 25 άνδρες από την Αχλαδινή και κρατούνται στις φυλακές του Σαρή Σαμπαν (Χρυσούπολη). Αυτοί είναι οι πατριώταις τους μάθη όλη η περιφέρεια”*. Υπογραφή Ο Γεν. Αρχηγός Φωστηρίδης Αντώνιος. Άρα οι 25 συνελήφθησαν από τις αρχές του Απριλίου πιθανά την προηγούμενη (2/4), γιατί τα διατάγματα ήταν καθημερινά, και κρατούνταν στα μπουντρούμια του αρχοντικού Ζαχαριάδη, που είχε κατασχεθεί για διοικητήριο, πιθανά στα υπόγεια της σημερινής ALPHA BANK Χρυσούπολης.

Οι συλληφθέντες παρέμειναν έγκλειστοι στα κρατητήρια της Χρυσούπολης, μαζί με πλήθος άλλων κατοίκων της επαρχίας Νέστου, καθ' όλη τη διάρκεια των εκκαθαριστικών επιχειρήσεων των Βουλγάρων, που ξεκίνησαν στα μέσα του Μάη και κορυφώθηκαν στις αρχές του Ιούνη του 1944».

<http://tpestratos.weebly.com/epsilon-rhogamma-alpha-sigma-943-epsilon-sigma>

Όλο αυτό το διάστημα γυναίκες της Αχλαδινής που έχουν φυλακισμένους τους άντρες ή τους γιους τους, κατεβαίνουν καθημερινά από το χωριό, περπατώντας 3-4 ώρες δρόμο, για να φέρουν τρόφιμα στους έγκλειστους, να παρακαλέσουν τους κατακτητές για ευνοϊκή μεταχείριση, να παρηγορήσουν και να παρηγορηθούν.

Τον Ιούνιο του 1944, ενώ έχει υπογραφεί η συνθηκολόγηση, οι Βούλγαροι μαζεύουν τους φυλακισμένους, εξαιρώντας τους 15ηδες και κάτω και τους εκτελούν σε διάφορους τόπους. Τραγική φιγούρα ο κ. Γιαμουρίδης Ευθύμης που σώζεται ως 15χρονος, ενώ ο αδελφός του εκτελείται ως 16 χρονος. Συγκεκριμένα ο Γιαμουρίδης Ηρακλής και Βεργίδης Κων/νος εκτελούνται στη διασταύρωση της Χρυσούπολης, 8 άνδρες στο Ρέντερε. Μετά την εκτέλεση αυτών περνούν από το χωριό και το πυρπολούν. Οι άλλοι 8 εκτελούνται στο Μακρυχώρι.

Για άλλη μια φορά οι κάτοικοι βρίσκονται μετέωροι. Για άλλη μια φορά οι γυναίκες θρηνούν, χάνουν τον κόσμο που έχουν χτίσει με όνειρα. Επιστρέφουν για λίγο στο ρημαγμένο χωριό για να ασχοληθούν με τις

εργασίες. Παίρνουν όμως τον δρόμο της προσφυγιάς και πάλι. Μετοικούν στην Καβάλα, στη Νέα Καρβάλη και 4 οικογένειες στον Αμυγδαλέωνα. Γίνονται το «ξυπόλυτο τάγμα της Καβάλας» (τον όρο ανέφερε στη διήγησή της η κ. Σαμίδου. Αυτή η περίοδος διαρκεί μέχρι το 1950, όταν με ενέργειες του βουλευτή Καβάλας κ. Σταύρου Νικολαΐδη, εγκαθίστανται στο προάστιο «Αχλαδινή» της Χρυσούπολης.

Σύμφωνα με τις διηγήσεις της κ. Σαμίδου και της κ. Νικηφορίδου, η εγκατάσταση στη Χρυσούπολη δίνει στους ανθρώπους εφόδια για να συνεχίσουν, κάθε οικογένεια παίρνει ισόγειο σπίτι και 25 στρέμματα χωράφι. Τα σπίτια ονομάζονταν "πυρήνες" και είχαν κατά βάση ένα υπνοδωμάτιο με σαλόνι και στις μεγάλες οικογένειες παραχωρούσαν και κουζίνα. Κι εδώ πάλι είναι οι «χωριάτες».

Η νεοσύστατη γειτονιά γεμίζει με νέες γυναίκες (χήρες στην πλειοψηφία τους (30). Όλες τους μαυροφορεμένες με τσεμπέρια μαύρα που αναλάβουν και το ρόλο του αρχηγού και του άντρα, ώστε να προκόψει η οικογένεια.

Στο χωριό σήμερα έχουν απομείνει πέτρες και λιθάρια. Κάτοικοι του τόπου έχουν χτίσει ναό αφιερωμένο στην Κοίμηση Της Θεοτόκου και έχουν αναγείρει μνημείο με ονόματα των εκτελεσθέντων ηρώων που βασανίστηκαν, αλλά δεν πρόδωσαν.

Τα τελευταία χρόνια έχει ανεγερθεί μνημείο στην πλατεία του οικισμού κοντά στο σχολείο. Κάθε χρόνο την πρώτη Κυριακή του Ιουνίου τελείται μνημόσυνο για τους εκτελεσθέντες. Παρευρίσκονται ηλικιωμένοι και νέοι Αχλαδινιώτες για να θυμούνται τα γεγονότα, να αποτίουν φόρο τιμής σ' αυτούς που αγωνίζονται για το δίκαιο. Σε μας που δεν είμαστε Αχλαδινιώτες δίνουν παράδειγμα έντιμης αντιμετώπισης της ζωής, «κάθε αρχή και δύσκολη», «κάθε εμπόδιο σε καλό». Μας μαθαίνουν την αξία της οικογένειας, κάτι που έχουμε ξεχάσει.

*Βασιλειάδης Δημοσθένης του Παύλου,
Βασιλειάδης Αλέξανδρος του Δημοσθένη,
Βασιλειάδης Παύλος του Δημοσθένη,*

Βασιλειάδης Μιλτιάδης του Ιωακείμ,
Βεργίδης Κωνσταντίνος του Δημητρίου,
Γεωργιάδης Γεώργιος του Κωνσταντίνου,
Γιαμουρίδης Πρόδρομος του Αντωνίου,
Γιαμουρίδης Ηρακλής του Προδρόμου,
Γιαμουρίδης Αντώνιος του Προδρόμου,
Καζαντζίδης Λάζαρος του Ελευθερίου,
Καλεάδης Κοσμάς του Κωνσταντίνου,
Κεσκεσιάδης Αντώνιος του Σάββα,
Μελίδης Δαμιανός του Ευθυμίου,
Νικηφορίδης Λάζαρος του Ιωάννη,
Νικηφορίδης Ιορδάνης του Λαζάρου,
Νικηφορίδης Δημήτριος του Ιωάννη,
Σταμποτός Γεώργιος του Εμμανουήλ,
Σταθερόπουλος Πρόδρομος του Γεωργίου.